що висловлення, яке потрібно перекласти, є формальним і не має інформаційного навантаження [3, с. 108].

Отже, комунікація як системне явище передбачає її структурний характер. Для розгляду теоретичних питань теорії перекладу особливо важливими є повідомлення, мовленнєвий хід і мовленнєвий акт. Повідомлення являє собою певну інформацію: службову (звертання: напр.: *–Jane!, –Hello!*‖ та ін.), власне висловлення, яке повідомляє про щось (напр.: *Listen Jane*)

Список використаних джерел:

1. Каламбет С. В. Методолія наукових досліджень: Навч. посіб. Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.

2. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с.

3. Маганов А. С. Переводческая интуиция и способы ее развития. *Вестник МГУ*, Сер. 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. 2012. № 2. С. 107 – 111.

4. Папковская П. Я. Методология научных исследований. Минск: Информпресс, 2002. 176 с.

Редчиць Т. В.
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Черкаського державного технологічного університету

ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Переклад термінологічних одиниць, які мають певні мовні особливості, вживаються у спеціальній сфері наукового спілкування, виробництві, техніці, культурі, мистецтві та інших сферах життя, становить одну з найскладніших перекладацьких проблем, тому володіння навичками перекладу фахових мов обов'язково входить до складу перекладацької компетенції сучасних перекладачів.

Значна кількість фахових термінів є головною відмінністю мови технічної літератури, що створює значні проблеми в процесі перекладу. Однак, як зазначає Т. Пристайко [4, с. 168], перекладач може стикатися й з іншими труднощами, наприклад, відтворюючи не лише значення термінологічної одиниці, а й відшукуючи зміст цілої фрази. Для адекватного відтворення семантичного значення лексичної одиниці важливим є контекст, оскільки слово поза контекстом іноді не піддається остаточному перекладу.

Дослідники у галузі термінології визначають такі термінологічні проблеми перекладу:

– відсутність нормативної терміносистеми в українській мові;

– зловживання методом калькування при перекладі неологізмів та безеквівалентної лексики;

– засміченість пласта фахової лексики жаргонізмами;

– поява стилістично забарвленої лексики у науково-технічних текстах [3, с. 250].

Як свідчить аналіз наукових праць у галузі перекладу термінології, головним прийомом передачі термінів є переклад за допомогою лексичного еквіваленту.

Інколи перекладачу доводиться самостійно створювати еквівалентні терміни рідною мовою. Основна проблема, яку доводиться розв'язувати перекладачеві – це, власне, переклад термінів, що веде до появи неологізмів, які становлять досить великий відсоток всієї термінології. Перекладачі винаходять засоби передачі відсутнього терміна для подальшої його стандартизації та закріплення у відповідних термінологічних словниках. Перекладачу слід завжди пам'ятати, що перекладений термін має бути адекватним, відповідати нормі мови перекладу та мовленнєвим звичкам реципієнта, на якого спрямований текст.

Труднощі перекладу термінології пов'язані також з неоднозначністю термінів, відсутністю перекладацьких відповідників та національною варіативністю термінів. При перекладі нових термінів, не зафіксованих в словниках, на думку українського науковця Т. Кияка [2], перекладачу слід акцентувати увагу на тому, що створений термін має відповідати таким вимогам:

– відтворювати суттєві ознаки поняття;

– бути однозначним (його вживання з іншим значенням допустиме лише в інших галузях);

– не мати синонімів;

– мати семантичні зв'язки з іншими термінами;

– має бути лінгвістично нормативним, тобто відповідати правилам орфографії;

– мати найвищу частоту вживання (порівняно з іншими словами, що можуть бути запропоновані як варіанти для утворення терміна).

Коли варіантні відповідники певного терміна відсутні, тоді використовуються різні прийоми міжмовних трансформацій. Для перекладу фахових термінів часто вживається прийом транскодування і калькування. Серед лексико-семантичних трансформацій українські дослідники [1] виділяють конкретизацію та генералізацію. В процесі перекладу термінології може застосовуватися модуляція або логічний розвиток. До способів перекладу термінів також відносять лексико-граматичні трансформації, а саме: антонімічний переклад, експлікацію або описовий переклад, додавання, вилучення та контекстуальну заміну. Отже, сутність усіх розглянутих вище перекладацьких прийомів полягає у тому, що вони сприяють адаптації тексту оригіналу до норм та традицій мови перекладу, досягненню максимальної зрозумілості перекладу, не обтяженого невластивими мові перекладу граматичними конструкціями та лексичним складом.

Отже, підсумовуючи, слід зауважити, що задля адекватного відтворення фахового терміну перекладач має не лише добре володіти мовою оригіналу та мовою перекладу, але й водночас мати фонові знання у конкретній галузі, до якої належить текст перекладу, оскільки значення термінів тісно пов’язане із контекстом, його змістом та специфікою. Окрім цього, перекладач має використовувати консультативний переклад та вміло користуватися фаховими словниками та довідниками. Тільки при ефективному поєднанні цих умов можна зробити адекватний переклад фахового тексту.

Список використаних джерел:

1. Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. Термінологія та переклад: навч.посіб. Вінниця: Нова Книга, 2010. 232 с.

2. Кияк Т.Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. Теорія та практика перекладу (німецька мова): підручник. Вінниця: Нова книга, 2006. 596 с.

3. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: підручник. К.: Академія, 2000. 368 с.

4. Пристайко Т. С. Лексико-номинативная организация специального текста: монография. Дніпропетровськ: Вид-во УкОМА-Прес, 1996. 199 с.

5. КомиссаровВ. Н. Современное переводоведение : учеб. пособие. Москва : ЭТС, 2002. 424 с.

6. Гавриленко О. Фомування перекладацької компетентності студентів технічних спеціальностей. URL: https://www.cuspu.edu.ua/ua/ntmd/konferentsiy/2-mizhnarodna-internet-konferentsiya-2014/section-2/1223-formuvannya_perekladacko%D0%87_kompetentnosti_studentiv_texnichnix_specialnostej